

Gemeenteraad van Ridderkerk
p/a griffie

Uw brief van: -
Uw kenmerk: -
Bijlage(n): -

Ons kenmerk: 2025-066089
Contact: Mw. A. van der Plaat
E-mail: A.v.d.Plaat@ridderkerk.nl
Telefoonnr.: +31629219469
Team: Poort en inkomen
Datum: 31 oktober 2025

Betreft: informeren wijzigingen Participatiewet in Balans

Geachte raadsleden,

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over het landelijke programmaplan Participatiewet in Balans (Pw in Balans). Het programma beoogt een fundamentele herziening van de Participatiewet met als uitgangspunten: eenvoud, vertrouwen en menselijke maat.

Aanleiding en context

De huidige Participatiewet (2015) schiet op meerdere fronten tekort: de wet is complex, legt een te sterke nadruk op rechtmatigheid en sluit onvoldoende aan bij de praktijk van mensen in kwetsbare situaties. Signalen van bijstandsgerechtigden, professionals en diverse onderzoeken onderstrepen de noodzaak tot herziening. De herziening is onderdeel van een bredere beweging richting bestaanszekerheid en vertrouwen in de uitvoering. Voor de Pw in Balans is er gekozen voor een programmatische aanpak langs drie sporen.

Drie sporen: wet, visie en cultuur

Spoor 1 Wetswijzigingen (korte termijn)

- Beoogde inwerkingtreding: 1 januari 2026 en deels 1 januari 2027.
- Meer dan 20 wetswijzigingen zorgen voor meer rechtszekerheid, eenvoud en meer handelingsruimte.

Spoor 2 Fundamentele herziening (lange termijn)

- Een realistisch mensbeeld.
- Het ondersteunen en versterken van de intrinsieke motivatie van mensen.
- Het bieden van een passend perspectief op participatie.
- Een toereikend sociaal minimum.
- Een doelmatig, maar ook voorspelbaar en begrijpelijk vangnet.

Spoor 3 Cultuuromslag en uitvoeringspraktijk

- Een cultuuromslag binnen gemeenten om de Participatiewet betrokken en vertrouwensvol uit te kunnen voeren, met focus op vakmanschap, een brede benadering en ruimte voor maatwerk voor professionals.
- Het ontwikkelen van professionele vaardigheden en het creëren van een stimulerende werkomgeving staan centraal.

Waar staan we nu

De implementatie van 'Spoor 1 en 3' is in voorbereiding. Er is in beeld gebracht wat er nodig is aan kennis, inzet en systemen.

In het schema hieronder is te zien hoe de maatregelen zijn gerangschikt in 5 onderdelen en 3 verschillende fasen in tijd; niet alles kan gelijk worden ingevoerd. Meer informatie over de inhoudelijke wijzigingen is te vinden op de websites: <https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/participatiewet-in-balans> en <https://www.divosa.nl/projecten/participatiewet-balans>.

Aanverwante wetgeving

Er zijn nog andere wetsvoorstellen in behandeling die de Participatiewet gaan raken.

- Wetsvoorstel Handhaving sociale zekerheid**
Dit wetsvoorstel regelt dat er een overkoepelend stelsel komt voor handhaving in de sociale zekerheid. Het huidige boetestelsel gaat hiermee flink op de schop.
- Wetsvoorstel Maatwerk bij terugvordering**
Gemeenten, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en Sociale Verzekeringsbank (SVB) krijgen met dit voorstel meer beslissingsruimte bij terugvordering.
- Wetsvoorstel Versterking waarborgfunctie Algemene wet bestuursrecht (Awb)**
Het doel is de dienstverlening door de overheid te verbeteren. Ook moeten maatwerk en de menselijke maat in het bestuursrecht worden versterkt.
- Wetsvoorstel Proactieve dienstverlening SZW**
(SZW=Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid)
UWV, SVB en gemeenten krijgen met dit wetsvoorstel de bevoegdheid burgers actief te wijzen op uitkeringen en voorzieningen waar zij mogelijk recht op hebben.

5. Wetsvoorstel Wijziging ontzorgen asielstatushouders

Met het wetsvoorstel krijgen gemeenten een wettelijke beoordelingsruimte om op basis van de persoonlijke situatie hiervan af te wijken. Bijvoorbeeld als de persoon zelf in staat is zijn financiën te regelen en daarbij geen hulp nodig heeft.

Vastelling Participatiewet in Balans

Op 22 april 2025 is het wetsvoorstel aangenomen door de Tweede Kamer. Op 30 september 2025 heeft de Eerste Kamer ingestemd met bovengenoemd wetsvoorstel.

Kosten implementatie

In de voorjaarsbesluitvorming van het kabinet zijn middelen vrijgemaakt die gemeenten ontvangen voor de implementatie en de uitvoering van de wijzigingen. In de Septembercirculaire Gemeentefonds 2025 is hierover meer te lezen. Voor meer informatie over de specifieke bedragen voor Ridderkerk verwijzen wij u naar de RIB Septembercirculaire Gemeentefonds 2025 d.d. 03-10-2025.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders Ridderkerk,
de secretaris

mevr. M. Kitselar

de burgemeester

dhr. C.A. Oosterwijk

